

Posudek na diplomovou práci Petra Sýkory *Cesta pravdy J. S. Machara. Život a dílo J. S. Machara ve 20. a 30. letech 20. století*

Diplomová práce Petra Sýkory je mimořádná. Nejen svým výjimečným rozsahem (takřka 400 stran rukopisu s hustým řádkováním, tedy jistě více než 500 normostran), ale také tématem, které si Petr Sýkora zvolil. Zabývá se biografií a dílem J. S. Machara, tedy autora, který je z velkých básníků generace České moderny a Moderní revue (Machar, Březina, Sova, Hlaváček, Karásek) v posledních desetiletích nejvíce v pozadí, jako by se jeho tvorba mýjela s aktuální přítomností. Navíc si z Machara diplomant zvolil "druhý poločas" jeho života a díla, který vůbec uniká pozornosti i specializovaných literárních vědců (viz např. heslo v Lexikonu české literatury) a bývá povšechně charakterizován jako příklon ke krajní politické pravici a literární úpadek.

Petr Sýkora tedy stál před obtížným úkolem, ale také před výzvou. V moderní české literatuře je totiž jen málo takových "bílých míst" jako je pozdní Macharova tvorba. Je třeba hned napsat, že své práce se diplomant zhostil výtečně. Založil ji na pečlivém studiu dokumentárních materiálů, z nichž rekonstruoval biografické podloží Macharovy tvorby. (Jeho polemika proti strukturalistické tezi o "smrti autora", jak ji razili Foucault a Barthes, je na místě. U autora jako je právě Machar nelze životopisná a historická fakta při výkladu jeho díla eliminovat.) Práce se však neomezuje jen na macharovské dokumenty, mapuje dějinné a politické souvislosti, kontext, v nichž jednotlivé Macharovy texty vznikaly a v nichž působily. Vzniká tak poutavý a dramatický obraz české kultury a veřejného dění od první světové války až do nacistického protektorátu. Na tomto pozadí je pak interpretováno překvapivě rozsáhlé Macharovo dílo, jak vycházelo od roku 1918 až do roku 1937, kdy vyšla jeho poslední sbírka *Rozmary*.

Metoda práce, kterou si diplomant zvolil, by ho snadno mohla svést k tomu, aby se "utápěl" v detailech nebo aby literární dílo vnímal jako pouhý reflex prostudovaných dokumentů. To, že se tak nestalo a že jednotlivé analýzy Macharových básnických i prozaických děl mají svou vlastní autonomní váhu a jsou mnohdy i objevné (i když se v podstatě nemohly opírat o sekundární literaturu), svědčí o vyspělosti práce. Je třeba také zdůraznit, to, že zájem o Machara a jeho "rehabilitaci" nevedl diplomanta ke krajnostech, k tomu, aby jednostranně akcentoval Macharovu pravdu a znevažoval pozice a názory jeho protivníků. Například vylíčení komplikovaného vztahu a konfliktu J. S. Machara a T. G. Masaryka, které se liší od tradovaného obrazu spravedlivého prezidenta a

básníka, který se z jakéhosi osobního kapricu ocitl na krajní pravici, je založeno na materiálovém výzkumu, ne na hypotézách.

Celkově je možno zopakovat, že jde o diplomovou práci mimořádnou nejen kvantitou, ale i kvalitou. Velmi rád doporučuji práci k obhajobě.

20. 5. 2007

Jiří Holy